

Osnovna šola Hudinja

Mariborska cesta 125

3000 Celje

Uporaba socialnih omrežij med našimi učenci

RAZISKOVALNA NALOGA

Področje: FILOZOFIJA ALI SOCIOLOGIJA

Stela Krušič

Nina Robik

Lina Stožir

6. razred

Urška Kostanjšek,

mag. prof. RP

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2023

Osnovna šola Hudinja

Mariborska cesta 125

3000 Celje

Uporaba socialnih omrežij med našimi učenci

RAZISKOVALNA NALOGA

Področje: FILOZOFIJA ALI SOCIOLOGIJA

Stela Krušič

Nina Robik

Lina Stožir

6. razred

Urška Kostanjšek,

mag. prof. RP

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2023

KAZALO VSEBINE

POVZETEK.....	6
1 UVOD.....	7
2 RAZISKOVALNI PROBLEM.....	7
3 HIPOTEZE	8
4 IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD	8
6 TEORETIČNI DEL.....	9
6.1 Opredelitev družbenih omrežij.....	9
6.2 Messenger	9
6.3 Facebook	10
6.4 TikTok	10
6.5 Snapchat.....	10
6.6 Opredelitev zasvojenost.....	11
6.7 Značilnosti zasvojenosti	11
6.8 Zasebnost na družbenih omrežji	12
6.8.1 Nastavitve zasebnosti na internetu	12
6.8.2 Varstvo osebnih podatkov	13
6.9 Zasvojenost z družbenimi omrežji.....	13
6.10 Starševski nadzor.....	14
7 EMPIRIČNI DEL.....	15
7.1 Udeleženci in merski instrument	15
7.1.1 Udeleženci	15
7.1.2 Merski instrument.....	16
7.2 Rezultati anketnega vprašalnika	17
8 DISKUSIJA.....	27
9 ZAKLJUČEK.....	28

10 VIRI IN LITERATURA	29
PRILOGA.....	30

KAZALO GRAFOV

Graf 1. Delež anketiranih učencev glede na spol	15
Graf 2. Delež anketiranih učencev glede na razred	16
Graf 3. Lastniki telefona ali računalnika	17
Graf 4. Delež učencev, ki uporabljajo socialna omrežja	18
Graf 5. Starost, pri kateri so si anketirani ustvarili račun na socialnem omrežju.....	19
Graf 6. Razlag, zakaj so si anketirani ustvarili profil na socialnem omrežju	20
Graf 7. Pogostost uporabe socialnih omrežij.....	21
Graf 8. Resničnost podatkov na socialnih omrežjih.....	22
Graf 9. Preverjanje dejavnosti na socialnih omrežjih.....	23
Graf 10. Pogostost preverjanje dejavnosti na socialnih omrežjih	24
Graf 11. Vsebina objav.....	25
Graf 12. Vpliv socialnih omrežij na počutje	26

POVZETEK

Današnje družbe si ne znamo več predstavljati brez medijev – interneta, telefona, televizije, tablice in ostalih zaslonov ter aplikacij na njih. Povsod se srečujemo z njimi, saj so povsod okoli nas.

Predvsem v zadnjih letih pa so v naših življenjih vedno bolj prisotna družbena ali socialna omrežja (Facebook, Instagram, TikTok, Snapchat, Viber, ...). Uporaba socialnih omrežij je relativno preprosta in hitro dostopna.

Zelo veliko učencev ima svoj pametni telefon, na katerem ima naložene razne aplikacije spletnih socialnih omrežij. Večina se jih sploh ne zaveda, kakšen je vpliv socialnih omrežij na njih in posledično tudi na celotno družbo. Ne samo pri nas, ampak povsod po svetu ljudje, predvsem mladi, postajajo zasvojeni s pametnimi napravami in spletnimi socialnimi omrežji. Pretirana uporaba zaslonov in spletnih omrežij vodi v zasvojenost. Temu pravimo nekemična ali vedenjska zasvojenost.

Ugotovile smo, da ima večina učencev svoj računalnik ali telefon, učenci uporabljajo socialna omrežja, med vsemi pa je najbolj priljubljen TikTok. Večina učencev, ki so sodelovali v anketnem vprašalniku si je socialno omrežje ustvarilo pred dopolnjenim 13. letom. Učenci si profile na socialnih omrežjih ustvarjajo predvsem zaradi prijateljev, večina učencev pa ga uporablja vsak dan. Učenci na spletu objavljajo pretežno resnične podatke. Več kot polovici anketiranih učencev starši ne preverjajo dejavnosti na socialnih omrežjih, prav tako pa več kot polovica učencev svojim staršem ne bi pokazala vsebine, ki jo deli na socialnih omrežjih. Večina učencev je mnenja, da socialna omrežja ne vplivajo na njihovo počutje.

1 UVOD

Z velikim razmahom interneta se je razvilo tudi veliko število aplikacij, ki omogočajo povezovanje in komunikacijo ljudi na daljavo. Ta vrsta komuniciranja je med mladostniki vedno bolj priljubljena in vpliva na komunikacijo v živo. Spletna socialna omrežja nam pomagajo, da ostajamo v stiku s prijatelji (kjerkoli in kadarkoli) ter nam omogočajo povezovanje in spoznavanje novih ljudi. Socialna omrežja imajo kar nekaj pozitivnih vidikov uporabe, pa tudi negativnih, ki se jih uporabniki pogosto ne zavedamo in ne opazimo. Povsod po svetu se govori in predstavlja zasvoljiv učinek interneta, pametnih naprav in socialnih omrežij.

V šoli nas pogosto opozarjajo na prekomerno uporabo telefonov in računalnikov. Starši nam omejujejo uporabo interneta in preverjajo našo aktivnost, v šoli organizirajo predavanja za nas in starše, ... Zato smo se odločile, da v strokovni literaturi preverimo kakšen je vpliv socialnih omrežij na uporabnike.

V naši raziskavi nas je predvsem zanimalo katera socialna omrežja poznajo in uporabljajo osnovnošolci, zakaj in pri kateri starosti so si ustvarili profil na socialnem omrežju, pogostost uporabe in ali imajo starši nadzor nad tem kaj njihovi otroci na socialnih omrežjih objavljajo.

2 RAZISKOVALNI PROBLEM

Spletna socialna omrežja so spletne aplikacije, ki jih imamo naložene na pametnih napravah, kot so telefoni, tablice in računalniki. Če ne poznamo negativnih posledic je lahko njihova uporaba tudi nevarna oz. škodljiva. Bolj kot se ljudje zavedamo negativnega vpliva socialnih omrežij, bolje je za nas kot posameznike in tudi za družbo.

Raziskovale bomo:

- Ali ima večina učencev ustvarjen profil na socialnem omrežju.
- Ali si učenci ustvarijo račun na socialnem omrežju preden dopolnijo 13 let.
- Ali si učenci ustvarijo račun na socialnem omrežju, ker ga imajo tudi njihovi prijatelji.
- Kako pogosto učenci uporabljajo socialna omrežja.
- Ali starši preverjajo dejavnost svojih otrok na socialnih omrežjih.
- Ali učenci objavljajo in pošiljajo take vsebine, ki bi jih delili tudi s svojimi stari.

3 HIPOTEZE

V okviru naše raziskovalne naloge smo oblikovale naslednje hipoteze:

H1: Večina učencev ima svoj telefon ali računalnik.

H2: Večina učencev si je račun na socialnem omrežju ustvarila preden so dopolnili 13 let.

H3: Učenci si naredijo račun na socialnem omrežju, ker ga imajo tudi njihovi prijatelji.

H4: Večina učencev uporablja socialno omrežje vsak dan.

H5: Večina staršev preverja dejavnost njihovih otrok na socialnih omrežjih.

H6: Učenci objavljajo in pošiljajo takšne vsebine, ki bi jih delili tudi s svojimi starši.

4 IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

Literature na temo socialnih omrežij in zasvojenosti je kar nekaj. Največ informacij smo našle v knjigah iz knjižnice. Kar nekaj uporabnih informacij pa smo dobile tudi na spletu, predvsem na spletni strani Safe.si.

V mesecu januarju smo izvedli anketo o socialnih omrežjih med učenci naše šole. V anketi so sodelovali učenci 5., 6., 7., 8. in 9. razredov. Anketo je v celoti rešilo 231 anketirancev, od tega je bilo 117 učenk in 114 učencev. Anketni vprašalnik je bil popolnoma anonimen, kar je najverjetneje pripomoglo k temu, da so učenci na vprašanja odgovarjali po resnici in brez večjih zadržkov. Vse odgovore smo natančno pregledale in analizirale. Uporabile smo kvantitativno metodo raziskovanja. Vsi rezultati so prikazani grafično.

6 TEORETIČNI DEL

6.1 Opredelitev družbenih omrežij

Ko govorimo o spletnih socialnih ali družbenih omrežjih ali družabnih omrežjih mislimo na razne aplikacije, platforme in spletne strani, ki so namenjene druženju ljudi. Uporabniki navezujejo stike, izražajo svoja mnenja, delijo slike, video posnetke, glasbo, ...

Nekatera družbena omrežja so splošna, ostala pa so namenjena točno določeni skupini ljudi, ki ima podobne interese. Vsa družbena omrežja na takšen ali drugačen način vplivajo na ljudi.

Uporabniki spletnih socialnih omrežij se med seboj povezujejo in sprejemajo prijateljstva. Spletna socialna omrežja jim omogočajo, da na svojih profilih objavljajo in izražajo mnenja, delijo fotografije, si izmenjujejo informacije in sodelujejo v skupnosti (www.portalosv.si. Pridobljeno: 9. 1. 2023).

Večina socialnih omrežij ima tudi starostno omejitev. Pogosto je starostna meja za uporabnike 13 let, nekatera pa celo 18 let. To pomeni, da mlajši od 13 oz. 18 let ne bi smeli uporabljati socialnih omrežij (<https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/spletna-druzabna-omrezja-10-naj-nasvetov>. Pridobljeno: 9. 1. 2023).

6.2 Messenger

Messenger je družbena aplikacija, ki je povezana s Facebook-om. Je brezplačna. Uporabniki lahko pošiljajo besedilna sporočila, ustvarjajo skupinske pogovore, pošiljajo datoteke, pošiljajo slike in videoposnetke, zvočno in video kličejo, pošiljajo denar, igrajo igre, ustvarjajo opomnike o dogodkih, delijo lokacije, prav tako pa lahko pošiljajo veliko vgrajenih emoji-jev, nalepk in GIF-ov. Tako kot druga družabna omrežja ima tudi Messenger nekaj nevarnosti (spletno ustrahovanje, zasvoljivost, klepetanje z neznanci...). Priporočljivo je, da ga uporabljajo osebe, ki so dopolnile 13 let (<https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/messenger>. Pridobljeno: 12. 2. 2023).

6.3 Facebook

Facebook je družabno omrežje, ki je ustvarilo tudi Messenger. Omogoča široko paleto storitev – lahko objavljamo komentarje, fotografije in povezave do novic ali drugih zanimivih vsebin na spletu, igramo igre, klepetamo, si ogledujemo videe v živo in še več. Njegov glavni namen pa je da registriranim uporabnikom omogoča ustvarjanje profilov, objavljanje, predvsem pa ohranjanje stikov s prijatelji, družino in sodelavci. Priporočljivo je, da so uporabnik stari vsaj 13 let (<https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/facebook>). Pridobljeno: 12. 2. 2023).

6.4 TikTok

TikTok je brezplačno družabno omrežje. Deluje preko mobilne aplikacije, ki si jo lahko naložiš na telefon ali tablico. Omogoča gledanje glasbenih posnetkov, snemanje posnetkov, ki so lahko dolgi do 60 sekund, posnetke lahko urejaš, dodajaš filtre ali posebne učinke. Tako kot pri večini aplikacij, lahko tudi na TikToku všečkamo in komentiramo videoposnetke drugih uporabnikov (<https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/tik-tok>). Pridobljeno: 12. 2. 2023).

6.5 Snapchat

Snapchat je zelo priljubljeno spletno omrežje, ki omogoča, da si ljudje med seboj pošiljajo različne fotografije, videoposnetke ter tudi omogoča klepetanje s prijatelji. Posebnost pri Snapchatu je, da fotografije, ki ti jih pošlje nekdo drug (prijatelj, sorodnik) po določenem časovnem obdobju izginejo. Ampak to še ne pomeni, da je prejemnik ne more pridobiti in shraniti. Snapchat je aplikacija, ki jo večina uporabnikov uporablja za spoznavanje drugih ljudi, za izmenjavo fotografij, videoposnetkov itd. Ko prejemnik prejme sporočilo oz. sliko ta izgine v nekaj sekundah. Pomembna privlačnost Snapchata so filtri in različni dodatki, ki jih lahko vključimo v fotografijo, da te naredi še lepšega ali smešnega. To aplikacijo lahko uporabljajo uporabniki stari 13 let ali več (<https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/snapchat>). Pridobljeno: 12. 2. 2023).

6.6 Opredelitev zasvojenosti

Zasvojenost je primarna kronična bolezen možganskih sistemov za motivacijo, nagrajevanje in spomin ter z njim povezanih nevronske povezave. To pomeni, da se postopoma slabša, poteka dolgo, običajno. Skoraj pri vsakem pa je za pričakovati poslabšanja, izboljšanja in ponovitev bolezni. Razlika med ljudmi, ki so zdravi in zasvojenosti ni v količini ali pogostosti njihovega škodljivega vedenja, ampak v kvaliteti odgovora na izpostavljenosti drogi, zunanjim sprožilcem in stresorjem. Tisti, ki so zasvojeni niso postali zasvojeni zaradi računalnikov ali telefonov ampak zaradi vsebin, ki so na pametnih elektronskih računalnikih oziroma telefonih. Večina ljudi postane zasvojena z družabnimi omrežji kot so: Twitter, Facebook, Snapchat, Viber, LinkedIn, ... Nekatera družabna omrežja so navadno zastoj, zato jih uporablja veliko ljudi.

Nekemična zasvojenost je bolezen, pri kateri se za doseganje omamnega stanja ali za olajšanje psihičnih bolečin kompulzivno zlorablja neko vedenje. Zasvojeni ponavljajo ta vedenje, kljub temu, da se zavedajo škode in posledic, ki sledijo. Značilno za zasvojenosti je, da ne morejo prenehati (Rozman, 2013).

6.7 Značilnosti zasvojenosti

Začetni znaki zasvojenosti se začnejo kazati relativno hitro. Če se te znaki začnejo kazati na vas ni nujno, da se zasvojeni, lahko se gre le za eksperimentalno fazo ali pa za vaš način ravnanja s stresom. Zasvojenost pa je lahko velika težava če je ne zdravite, saj se lahko razvije v veliko različnih bolezni. Začetni znaki zasvojenosti pa so:

- manj zanimanja za običajne hobije,
- zanemarjanje medosebnih odnosov,
- nenadno povečanje porabe denarja,
- laganje o količini zaužite substance itd.

Znaki, ki se pokažejo pri zasvojenosti se kažejo tudi na vašem zdravju, ne le pri vašem obnašanju. Znaki, ki pa se kažejo na zdravju so:

- steklene oči,
- nepojasnjene poškodbe,
- neprestane bolezni,

- slaba koža, lasje, zobovje in nohti,
- povečana želja po drogah ali alkoholu,
- težave s spominom itd.

Ni nujno, da se pri zasvojenem posamezniku pojavijo vsi znaki. Npr. agresivno obnašanje ni nujno, da se pojavijo pri osebi, ki je zasvojena s spletnimi igrami. Znaki, ki se kažejo pri zasvojenih so še:

- nenadne spremembe v razpoloženju,
- razdražljivost,
- kompulzivnost,
- depresija,
- apatičnost in
- samomorilne misli (<https://drustvo-stigma.si/zacetni-znaki-zasvojenosti/>. Pridobljeno: 6. 1. 2023).

6.8 Zasebnost na družbenih omrežji

Biti moramo previdni kaj objavljamo na družabna omrežja. Če je profil javen, ga lahko vidi vsak, ki uporablja internet (starši, profesorji, učitelji, delodajalci in tudi neznanci). Pred uporabo socialnih omrežij si morajo uporabniki prebrati Pogoje uporabe in Politiko zasebnosti družabnega omrežja. Potrebno biti pozoren tudi na informacije, komu bodo posredovali tvoje podatke, komu bodo podatki na voljo v vpogled in ali jih boš lahko trajno zbrisal (<https://safe.si/nasveti/moja-identiteta-in-zasebnost/zasebnost-druzabnih-omrezjih>). Pridobljeno: 22. 1. 2023).

Družabna omrežja nam omogočajo, da objavljamo podatke o sebi, sporočamo drugim kje smo in kaj počnemo, naše mnenje. Zaradi tega je pomembno, da poskrbimo za zasebnost, ker se lahko zgodi, da bodo podatki, ki smo jih objavili na internetu dosegli širše občinstvo, kot bi si sami želeli. Posledice so lahko zelo neprijetne (prav tam).

6.8.1 Nastavitve zasebnosti na internetu

Pri večini družabnih omrežij lahko nastavimo svoj profil kot javen (to je po navadi že nastavljeno) ali zaseben. Če pustimo profil javen lahko objavo vidi kdorkoli (starši, prijatelji, učitelji, šefi in tudi neznanci). Zato je najvarneje, če svoj profil na družabnih omrežjih, ki jih uporabljaš in kjer je to mogoče, nastaviš

kot zaseben. Tudi ko nastaviš profil na zaseben način, je pomembno, da si previden pri tem kaj objavljaš. Določenih informacij o sebi ni nikoli priporočljivo objaviti (domači naslov, telefonska številka bančni podatki, lokacija...) (prav tam).

6.8.2 Varstvo osebnih podatkov

Vsa družabna omrežja te bodo pri registraciji vedno pozvala, da se strinjaš s Pogoji uporabe in da se strinjaš s Politiko zasebnosti, ki jih je priporočljivo tudi prebrati. Ena izmed stvari, ki jih moramo paziti je komu bo družabno omrežje posredovalo tvoje podatke. To bo vedno zapisano v Politiki zasebnosti. Bodi pozoren tudi na informacije o tem ali je podatke mogoče trajno izbrisati (prav tam).

Da se izognemo tveganjem, poskrbimo za zasebnost na katerem koli družabnem omrežju. Ključne stvari, ki jih upoštevajmo, so:

- nastavitve zasebnosti
- lokacija
- sledenje drugim
- objavlanje
- blokiranje in prijava (prav tam).

6.9 Zasvojenost z družbenimi omrežji

Ste se kdaj vprašali ali je človek res odvisen ali zasvojen od računalnika? Odgovor na to je ne. Človek je zasvojen z vsebino, ki jo gleda na računalniku. Vsebina, ki ljudi najbolj zasvaja se najpogosteje najde na družbenih omrežjih, kot na primer so:

- Tik tok,
- Instagram,
- Youtube,
- Facebook,
- Twitter itd.

Človek postane zasvojen z družbenimi omrežji, ker si želi pozornosti, pohvale in všečkov (like-ov). Ljudje tako začnejo dobivati popularnost in virtualne prijatelje (Rozman, 2013).

6.10 Starševski nadzor

Otroci uporabljajo (pametne) telefone, da bi lahko brskali po spletu, za pogovore preko videoklica in predvsem zaradi tega, da si lahko z drugimi izmenjajo fotografije preko različnih družabnih omrežij. Veliko staršev se zaveda nevarnosti, otroci vstopajo v kontakt z ljudmi, ki jih še nikoli niso videli ali jih sploh ne poznajo. To starši ugotovijo tako, da otrokom in sebi naložijo na telefon aplikacijo starševski nadzor. Preko te aplikacije pa spremljajo dejavnost svojih otrok na mobilnih telefonih. Tako lahko starši svojim otrokom zagotovijo svobodo za razvoj in hkrati varnost. Seveda pa obstajajo različne oblike starševskega nadzora, kot na primer:

starši lahko izsledijo gibanje telefona oz. otroka preko aplikacije starševski nadzor,

starši otrokom pregledujejo kaj si pišejo s drugimi ljudmi in jim omejijo število klicev in sms sporočil.

Tisti starši, ki se odločajo o uporabi starševskega nadzora pa so jim v pomoč želje in pojasnila najstnikov (11-18 let) ki so jih zbrali angleški raziskovalci leta 2017 v okviru programa Childnet Digital Leaders (<https://safe.si/nasveti/zascita-racunalnika-in-mobilnih-naprav/starsevski-nadzor>. Pridobljeno: 24. 1. 2023).

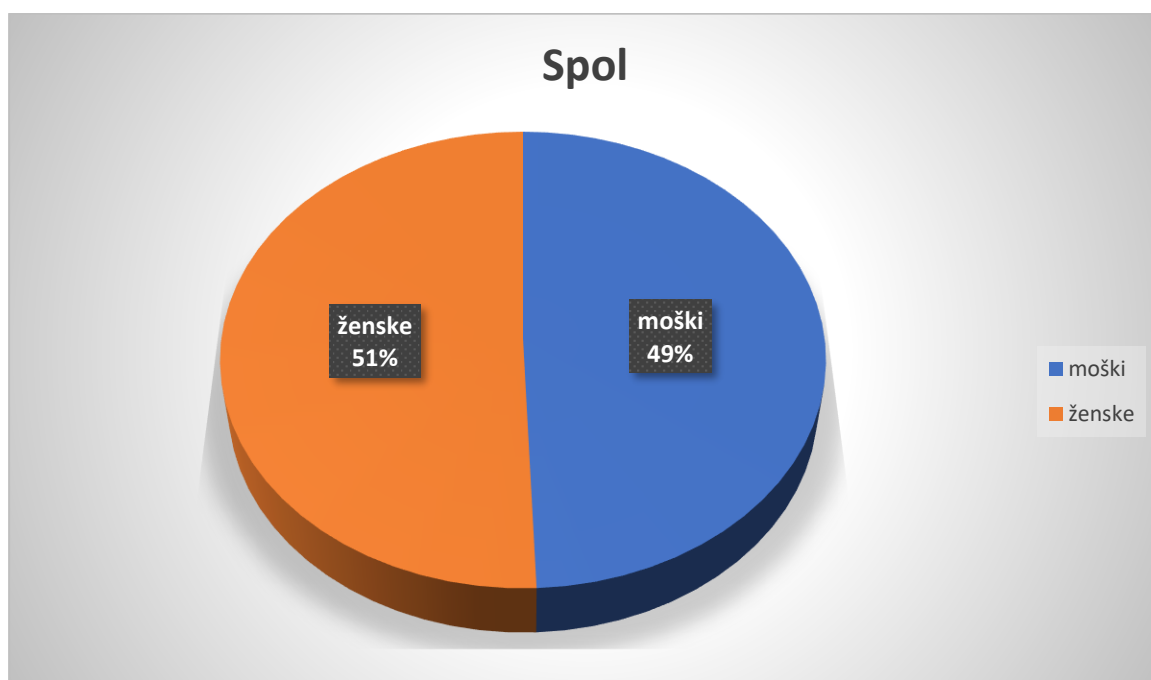
7 EMPIRIČNI DEL

7.1 Udeleženci in merski instrument

7.1.1 Udeleženci

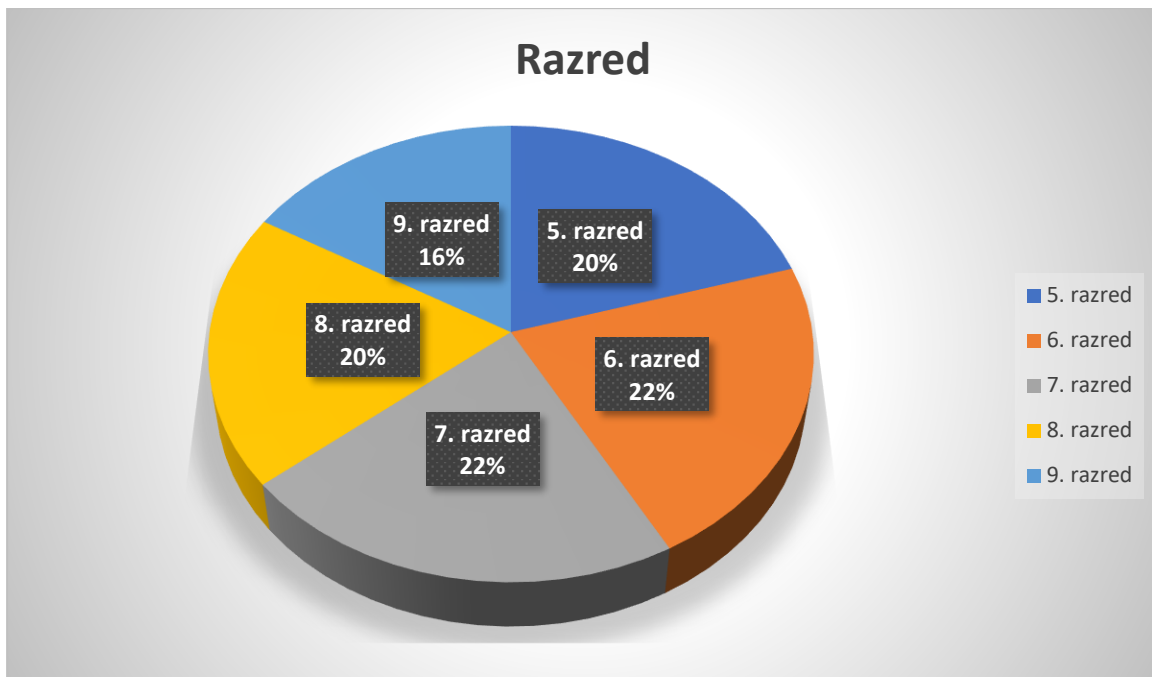
V naši raziskavi je sodelovalo 231 učencev, od tega je bilo 114 učencev in 117 učenk. V raziskavo so bili vključeni učenci od 5. do 9. razreda osnovne šole Hudinja. 47 sodelujočih učencev in učenk je obiskovalo 5. razred, 50 učenk in učencev 6. razred, 51 učencev in učenk 7. razred, 45 učencev in učenk 8. razred, 9. razred pa je obiskovalo 38 učencev in učenk.

Rezultati anketnega vprašalnika so bili pridobljeni na naključno izbranem vzorcu. Rezultati so prikazani v grafih, izraženi pa v odstotkih.

Graf 1. Delež anketiranih učencev glede na spol

Iz Grafa 1 je razvidno, da je anketo izpolnilo 51 % učenk in 49% učencev.

Graf 2. Delež anketiranih učencev glede na razred

V anketi so sodelovali učenci od 5. do 9. razreda. Graf nam prikazuje, da je v naši raziskavi sodelovalo 20 % petošolcev, 22 % šestošolcev, 22 % sedmošolcev, 20 % osmošolcev in 16 % devetošolcev.

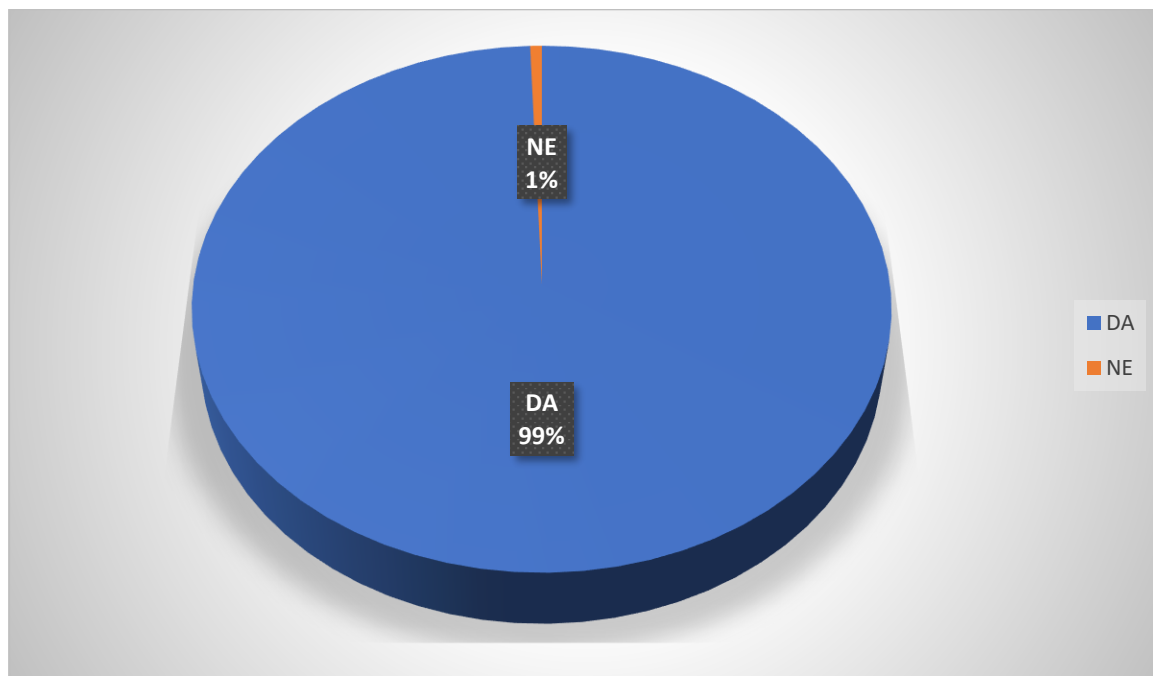
7.1.2 Merski instrument

Za namene raziskovalne naloge smo izdelale vprašalnik o socialnih omrežij. Poleg demografskih vprašanj (spol in razred) smo v anketni vprašalnik vključile še 10 vprašanj zaprtega oz. pol zaprtega tipa.

Udeleženci so bili seznanjeni, da je sodelovanje v anketi prostovoljno in anonimno. Pridobljeni rezultati pa bodo služili zgolj v raziskovalne namene za raziskovalne naloge. Podatke smo zbirale v mesecu januarju 2023, v okviru razrednih ur. Pridobljene podatke smo obdelale in jih prikazale v grafih. Rezultati anketnega vprašalnika so sistematično prikazani v naslednjem poglavju.

7.2 Rezultati anketnega vprašalnika

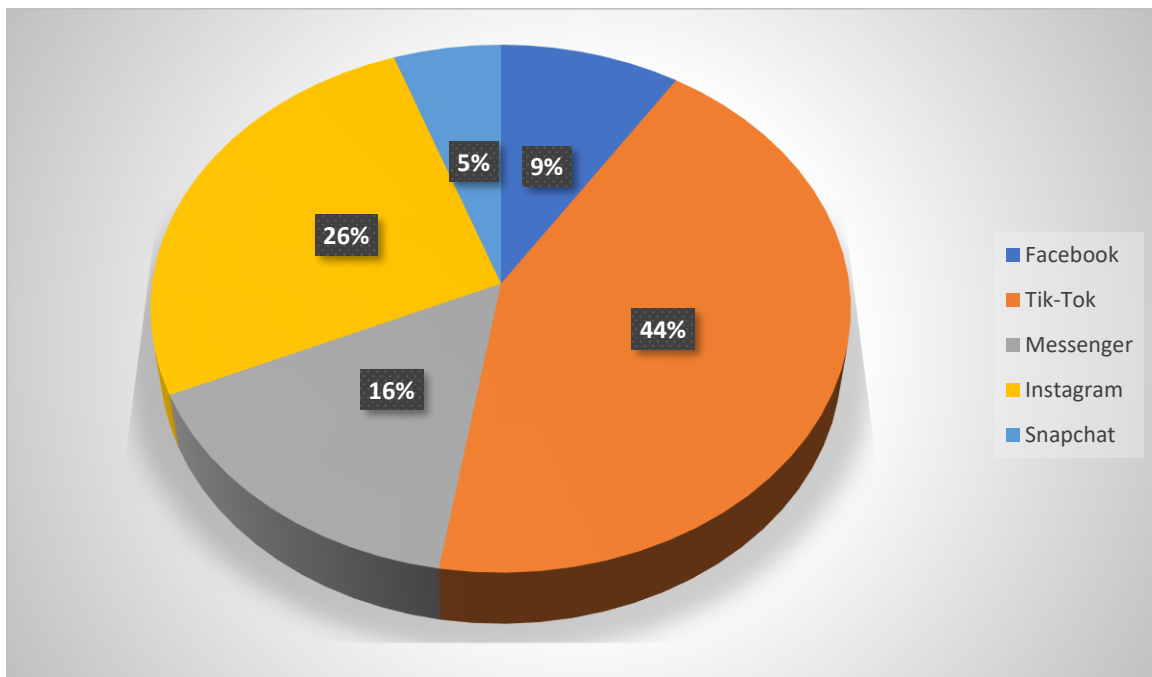
1. Ali imaš svoj telefon ali računalnik?

Graf 3. Lastniki telefona ali računalnika

Graf kaže, da ima kar 99 % učencev in učenk osnovne šole Hudinja svoj telefon ali računalnik. Le 1 % učencev in učenk nima svojega telefona ali računalnika, ker predstavlja 13 učencev.

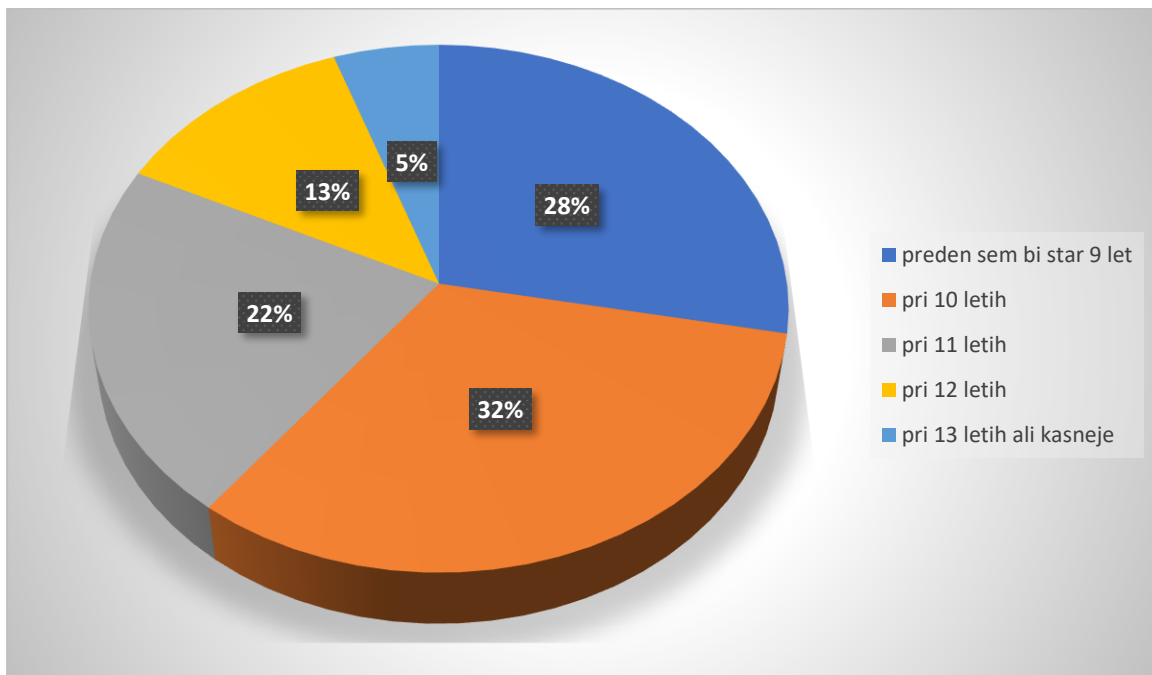
2. Katera socialna omrežja uporabljaš?

Graf 4. Delež učencev, ki uporabljajo socialna omrežja

Graf kaže, da je med učenci najbolj priljubljeno socialno omrežje TikTok. TikTok uporablja 44 % anketiranih učencev, Instagram uporablja 26 % anketiranih učencev, 16 % anketiranih učencev uporablja Messenger, Snapchat uporablja 5 % anketiranih učencev, Facebook pa 9 % anketiranih učencev.

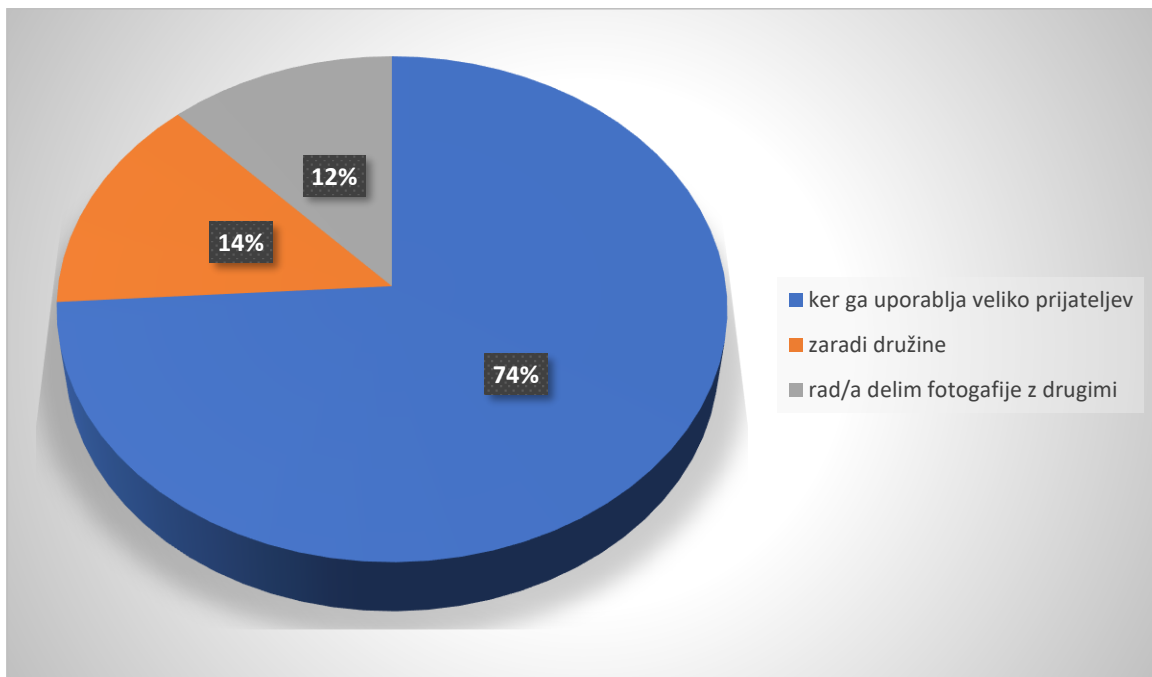
3. Kdaj si si prvič ustvaril/a račun na katerem od socialnih omrežij?

Graf 5. Starost, pri kateri so si anketirani ustvarili račun na socialnem omrežju

Graf kaže, da si je večina anketiranih učencev račun na socialnem omrežju ustvarila preden so dopolnili trinajst let. 28% sodelujočih učencev si je račun na socialnem omrežju ustvarila preden so dopolnili devet let, 32 % učencev si ga je ustvarilo pri desetih letih, 22% učencev si ga je ustvarilo pri enajstih letih, 13 % učencev si ga je ustvarilo pri dvanajstih letih in 5 % učencev si je socialno omrežje ustvarilo po dopolnjenem trinajstem letu ali kasneje.

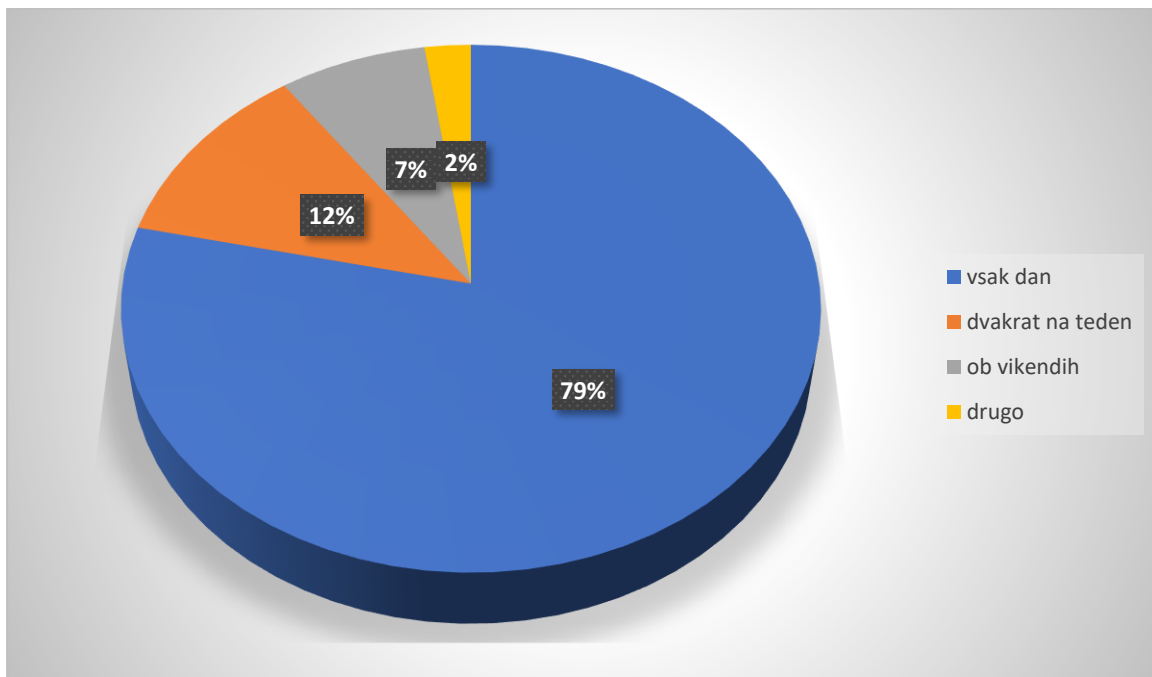
4. Zakaj si si ustvaril/a profil na socialnem omrežju?

Graf 6. Razlag, zakaj so si anketirani ustvarili profil na socialnem omrežju

Večina učencev, 74 %, si je ustvarilo profil na socialnem omrežju, ker ga uporabljajo tudi prijatelji. 14 % učencev si ga je ustvarilo zaradi družine, 12 % učencev, da deli fotografije z drugimi uporabniki.

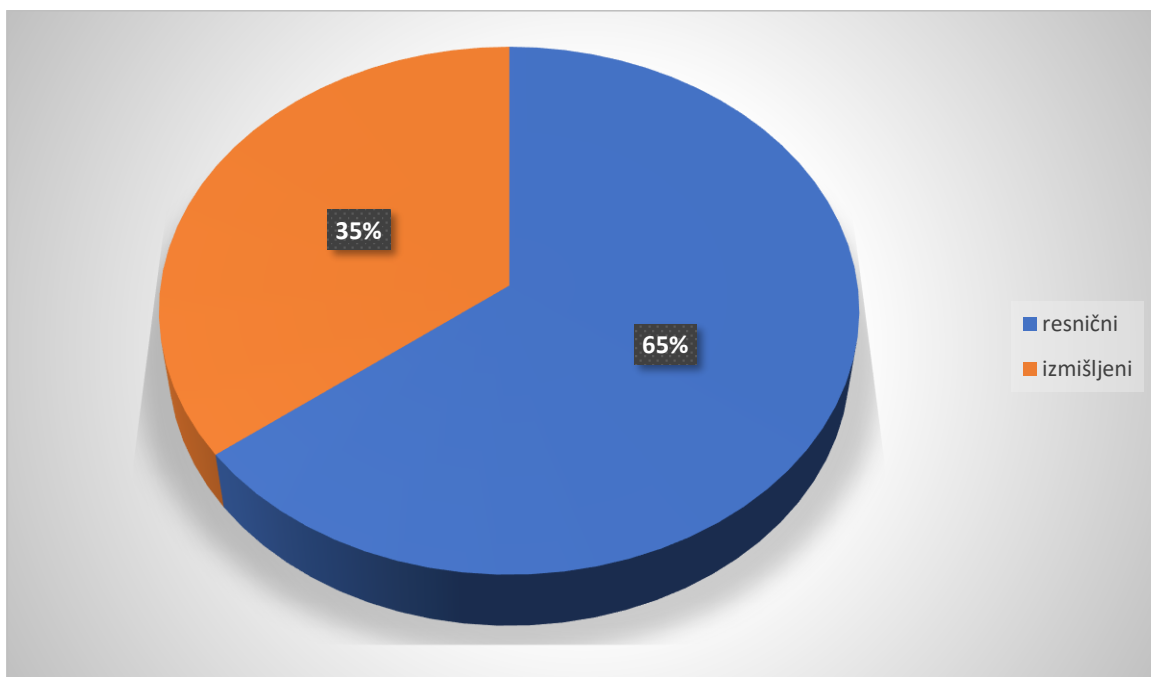
5. Kako pogosto uporabljaš socialno omrežje?

Graf 7. Pogostost uporabe socialnih omrežij

Graf kaže, da 79 % anketiranih učencev uporablja socialna omrežja vsak dan. Dvakrat na teden socialna omrežja uporablja 12 % učencev, preostalih 7 % učencev pa socialna omrežja uporablja ob sobotah in nedeljah, 2 % anketiranih pa je odgovorilo z drugo..

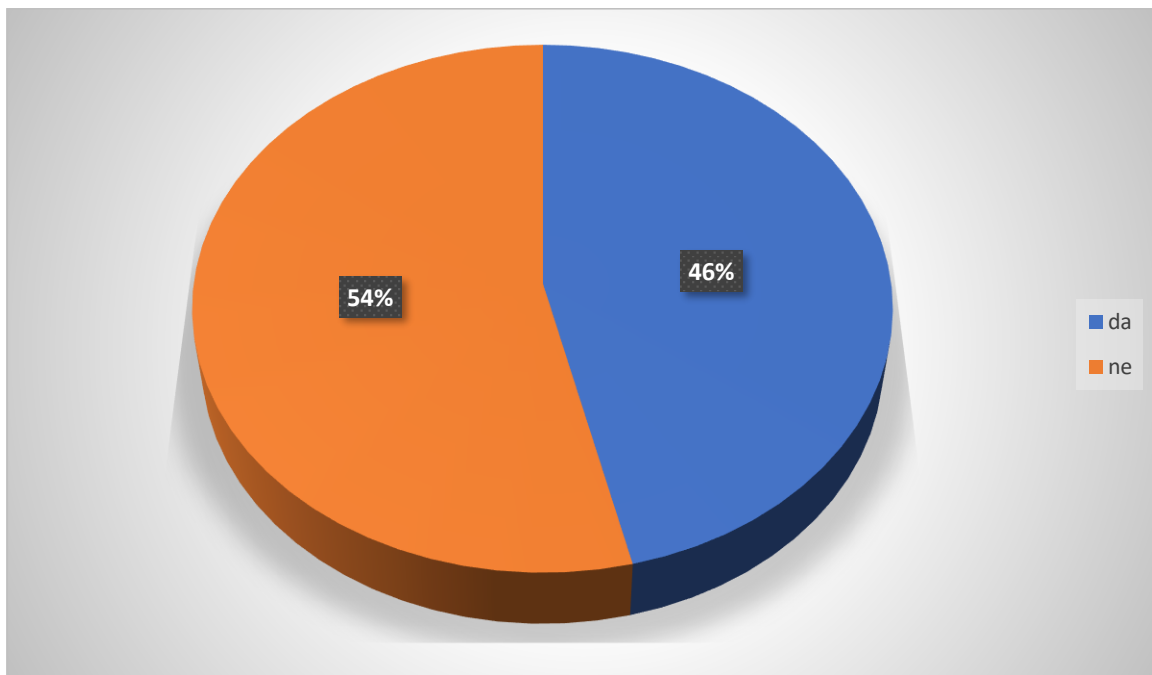
6. Ali so tvoji podatki, ki jih objaviš v profilu resnični ali izmišljeni?

Graf 8. Resničnost podatkov na socialnih omrežjih

Graf kaže, da je 65 % učencev in učenk, ki so sodelovali v anketi na svojem profilu objavljali resnične podatke, 35 % učencev in učenk pa izmišljene podatke.

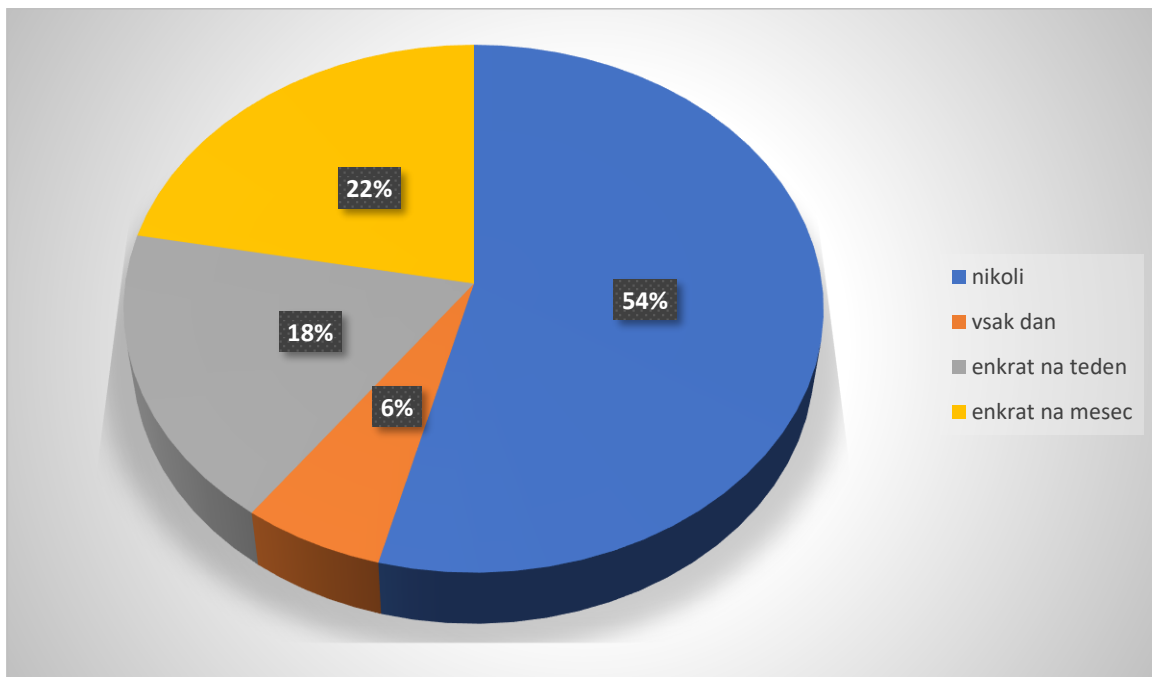
7. Ali starši preverjajo tvojo dejavnost na socialnih omrežjih?

Graf 9. Preverjanje dejavnosti na socialnih omrežjih

Graf kaže, da starši pri 46 % anketirancev preverjajo dejavnost svojih otrok na socialnih omrežjih, preostalih 54 % anketirancev pa je navedlo, da njihovi starši ne preverjajo njihove dejavnosti.

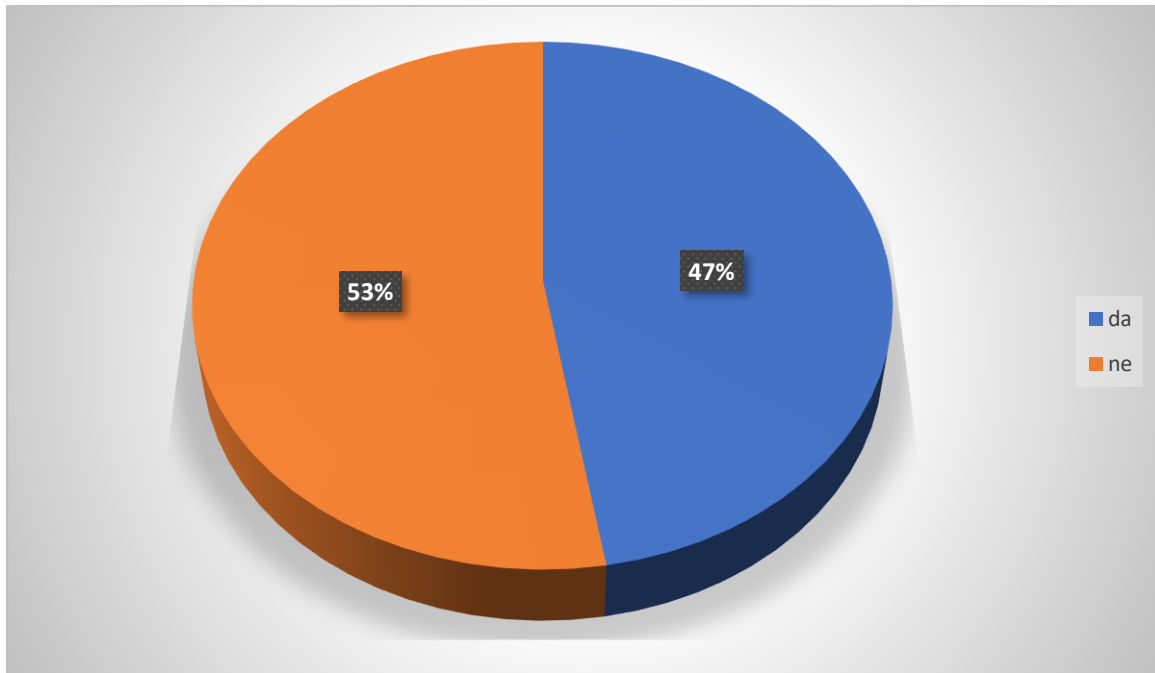
8. Kako pogosto starši preverjajo tvojo dejavnost na socialnih omrežjih?

Graf 10. Pogostost preverjanje dejavnosti na socialnih omrežjih

Graf kaže, da starši 54 % anketiranim učencem nikoli ne preverjajo njihove dejavnosti na spletnih socialnih omrežjih, preostalih 46 % staršev pa svojim otrokom preverjajo njihovo aktivnost na spletnih socialnih omrežjih. 6 % staršev preverja aktivnost njihovih otrok vsak dan, 18 % enkrat na teden, 22 % pa enkrat na mesec.

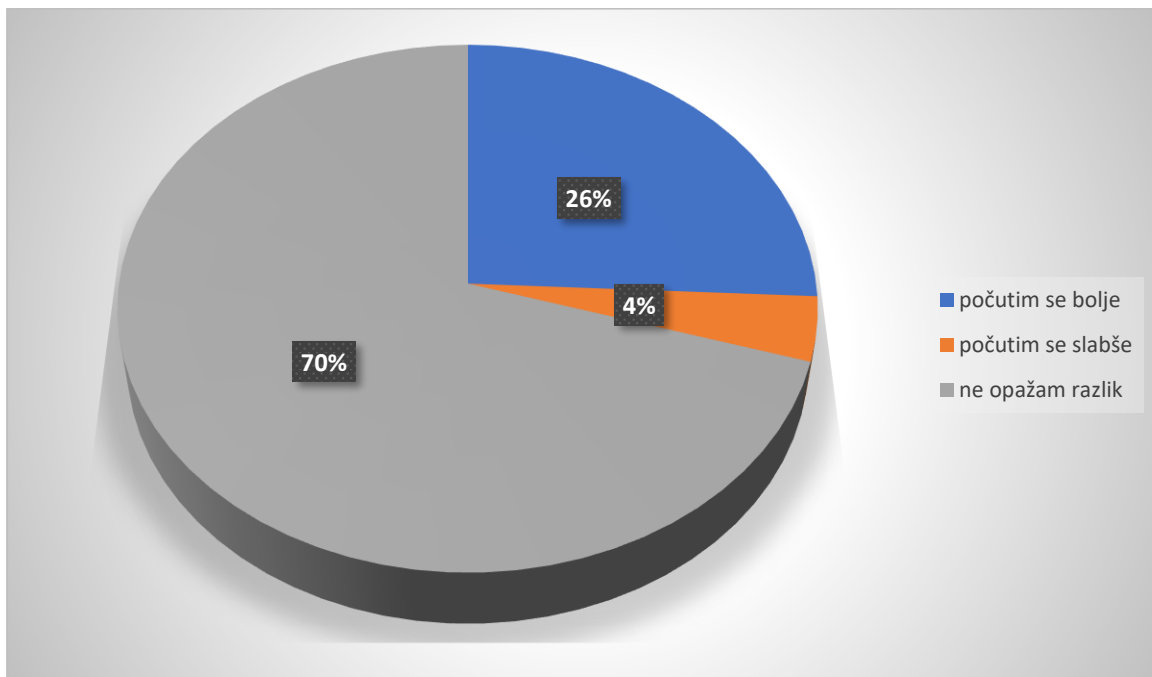
9. Objavljaš in pošiljaš takšne vsebine (fotografije, zapise, posnetke), ki bi jih delil tudi s svojimi starši?

Graf 11. Vsebina objav

Graf kaže, da 53 % anketiranih učencev objavlja takšne fotografije, videe in zapise, ki jih s svojimi starši ne bi delili, 47 % učencev pa deli vsebino, ki bi jo pokazali tudi staršem.

10. Kako vplivajo socialna omrežja na tvoje počutje?

Graf 12. Vpliv socialnih omrežij na počutje

Graf kaže, da 70 % anketiranih učencev navaja, da po uporabi socialnih omrežij ne opažajo razlik v svojem počutju, 26 % učencev navaja, da se počutijo bolje, če uporabljajo socialna omrežja, 4 % učencev navajajo, da se njihovo počutje poslabša ob uporabi socialnih omrežij.

8 DISKUSIJA

Namen naše raziskovalne naloge je, da izvemo kakšen pogled imajo učenci naše šole na socialna oz. družbena omrežja. Za raziskovalno nalogo smo oblikovale anketni vprašalnik, ki so ga reševali učenci in učenke od 5. do 9. razreda osnovne šole Hudinja. S pomočjo anketnega vprašalnika smo od udeležencev izvedeli, če so lastniki telefona ali računalnika, katera socialna omrežja uporabljajo in kdaj so si prvič naredili račun na socialnem omrežju. Prav tako nas je zanimalo zakaj so si ustvarili račun na socialnem omrežju in kako pogosto socialna omrežja uporabljajo. Vprašale smo jih tudi o resničnosti podatkov, ki jih objavljajo ter o starševskem nadzoru – če preverjajo njihovo aktivnost in kako pogosto. Izvedeti pa smo želele tudi, če opažajo, da uporaba socialnih omrežij vpliva na njihovo počutje in kako. Oblikovale smo šest hipoteze, ki smo jih preverile z anketnim vprašalnikom: (H1) Večina učencev ima ustvarjen profil na socialnem omrežju. (H2) Večina učencev si je račun na socialnem omrežju ustvarila preden so dopolnili 13 let. (H3) Učenci si naredijo račun na socialnem omrežju, ker ga imajo tudi njihovi prijatelji. (H4) Večina učencev uporablja socialno omrežje vsak dan. (H5) Starši preverjajo dejavnost njihovih otrok na socialnih omrežjih. (H6) Učenci objavljajo in pošiljajo takšne vsebine, ki bi jih delili tudi s svojimi starši.

Predvidevale smo, da ima večina anketiranih učencev svoj telefon ali računalnik. Prvo hipotezo lahko potrdimo, saj ima 99 % učencev svoj telefon ali računalnik.

Druga hipoteza se je glasila, da si je večina učencev ustvarila profil na socialnem omrežju preden do dopolnili 13 let. Tudi to hipotezo smo potrdile. Rezultati naše raziskave so pokazali, da si je 95 % anketiranih učencev ustvarilo račun na socialnem omrežju preden so dopolnili 13 let.

S tretjo hipotezo smo predvidevale, da si učenci naredijo račun na socialnem omrežju, ker ga imajo tudi njihovi prijatelji. To hipotezo smo potrdile, saj je kar 73 % anketiranih odgovorilo, da so si ustvarili profil na socialnem omrežju, ker ga uporablja veliko njihovih prijateljev.

Nadalje, s četrto postavljeno hipotezo, smo predvidevale, da večina učencev uporablja socialno omrežje vsak dan. In res, 79 % sodelujočih učencev je odgovorilo, da uporabljajo socialna omrežja vsak dan. To hipotezo lahko potrdimo.

V naši raziskavi smo s peto hipotezo preverjale, če večina staršev preverja dejavnost svojih otrok na socialnih omrežjih. Rezultati ankete so pokazali, da 54 % staršev ne preverja aktivnosti na socialnih omrežjih njihovih otrok, 46 % staršev pa preverja dejavnost svojih otrok na socialnih omrežjih. Peto hipotezo smo ovrgli, saj večina staršev ne preverja aktivnosti svojih otrok na socialnih omrežjih.

Šesta hipoteza se je glasila, da učenci objavljajo in pošiljajo takšne vsebine, ki bi jih delili tudi s svojimi starši. 53 % anketiranih učencev objavlja in pošilja takšne vsebine, ki jih s svojimi starši ne bi delili. Torej smo zadnjo, šesto hipotezo ovrgli.

9 ZAKLJUČEK

V naši raziskovalni nalogi smo se posvetile predvsem spletnim socialnim omrežje. Dotaknile smo se tudi teme zasvojenosti, saj se v povezavi s spletnimi socialnimi omrežji velikokrat omenja zasvojenost z različnimi aplikacijami. Socialna omrežja nam omogočajo nenehno izmenjavo mnenj, informacij in tudi stališč, kar je lahko dobro ali pa slabo. Zato je nujno, da omenimo, da imajo socialna omrežja pozitivne in negativne vidike.

Pomembno je, da mladi razumemo kako delujejo socialna omrežja. Moramo se zavedati, da ne smejo nadomestiti medosebnih odnosov. V današnjem času, predvsem mlajšim generacijam, spletna socialna omrežja predstavljajo enega izmed pomembnejših delov njihovega življenja. Prisotna so skoraj na vsakem koraku.

V današnjem hitrem tempu življenja, so starši velik del dneva odsotni zaradi raznih obveznosti, otroci pa se mnogokrat zatečejo v nerealen, virtualen svet. Težava nastane, če so njihovi otroci preveč časa na socialnih omrežjih, objavljajo oz. si ogledujejo neprimerne vsebine. Žal je tudi naša raziskava pokazala, da več kot polovici anketiranih učencev starši ne preverjajo njihove aktivnosti na spletnih socialnih omrežjih, prav tako pa tudi več kot polovica anketirancev ne bi pokazala njihove aktivnosti svojim staršem. Menimo, da bi bilo potrebno, da se starši bolje izobrazijo o tej tematiki. Velikokrat se zgodi, da se starši niti zavedajo ne, kakšne so lahko posledice nepremišljene uporabe socialnih omrežij njihovih otrok.

10 VIRI IN LITERATURA

1. Rozman, Sanja. 2013. Umirjenost: Kako prepoznati zasvojenost, jo razumeti in poiskati pot iz nje. Ljubljana: Modrijan.
2. www.portalosv.si. Pridobljeno: 9. 1. 2023
3. <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/spletna-druzabna-omrezja-10-naj-nasvetov>. Pridobljeno: 9. 1. 2023
4. <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/messenger>. Pridobljeno: 12. 2. 2023
5. <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/facebook>. Pridobljeno: 12. 2. 2023
6. <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/tik-tok>. Pridobljeno: 12. 2. 2023
7. <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/snapchat>. Pridobljeno: 12. 2. 2023
8. <https://drustvo-stigma.si/zacetni-znaki-zasvojenosti/>. Pridobljeno: 6. 1. 2023
9. <https://safe.si/nasveti/moja-identiteta-in-zasebnost/zasebnost-druzabnih-omrezjih>. Pridobljeno: 22. 1. 2023
10. <https://safe.si/nasveti/zascita-racunalnika-in-mobilnih-naprav/starsevski-nadzor>. Pridobljeno: 24. 1. 2023

PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK – SOCIALNA OMREŽJA

Pozdravljeni! Smo Stela, Lina in Nina učenke 6.b razreda. Pripravljamo raziskovalno nalogo o družbenih omrežjih. Prosim vas, če lahko odgovorite na spodnja vprašanja. Anketa je anonimna. Že v naprej se vam zahvaljujemo za sodelovanje.

Spol : M Ž Razred : 5. r 6. r 7. r 8. r 9. r

1. Ali imaš svoj telefon ali računalnik? DA NE

2. Katera socialna omrežja uporabljaš?
 - a) Facebook
 - b) Messenger
 - c) Instagram
 - d) Snapchat
 - e) Tik-Tok
 - f) Drugo: _____

3. Kdaj si si prvič ustvaril/a račun na katerem od socialnih omrežij?
 - a) Preden sem bil star/a 9 let
 - b) Pri 10 letih
 - c) Pri 11 letih
 - d) Pri 12 letih
 - e) Pri 13 letih ali kasneje

4. Zakaj si si ustvaril/a profil na socialnem omrežju?
 - a) Ker ga uporablja veliko prijateljev
 - b) Zaradi družine
 - c) Rad/a delim fotografije z drugimi

5. Kako pogosto uporabljaš socialna omrežja?
 - a) Vsak dan
 - b) Dvakrat na teden

- c) Ob vikendih
 - d) Drugo: _____
6. Ali so tvoji podatki, ki jih objaviš v profil izmišljeni ali resnični?
- a) Resnični
 - b) Izmišljeni
7. Ali starši preverjajo tvojo dejavnost na socialnih omrežjih? DA NE
8. Kako pogosto starši preverjajo tvojo dejavnost na socialnih omrežjih?
- a) Nikoli
 - b) Vsak dan
 - c) Enkrat na teden
 - d) Enkrat na mesec
 - e) Drugo: _____
9. Objavljaš in pošiljaš takšne vsebine (fotografije, zapise, posnetke), ki bi jih delil tudi s svojimi starši? DA NE
10. Kako vplivajo socialna omrežja na tvoje počutje?
- a) Počutim se boljše.
 - b) Počutim se slabše.
 - c) Ne opažam razlik.